

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

1

בעניין: יקבי הכורמים (תשל"ח) חברה בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד בר-לב וקירזון

העותרת

נגד

המשרד לאיכות הסביבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזורחי)/ עו"ד וילינגר

המשיב

2

3

4

פסק דין

5

6

1. פסק דין בעתירה שהוגשה על ידי חברה שבעלותה ובניהולה יקב באיזור התעשייה במישור

אדומים, והמופנית כלפי החלטת המשיב להטלת שישה עיצומים כספיים כלפיה נוכח הפרת חוק

החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן: "החוק"), ותנאים בהיתר הרעלים שהיה בידה

(הודעת החלטה מיום 19.12.2021); על הפרק הפרות שנרשמו לחובת העותרת בעיקר בין שנת

2017 לבין שנת 2018.

12

2. עצם ההפרות אינן במחלוקת (ומה גם שאפילו הייתה העותרת חולקת על כך, ספק אם יכולה

הייתה לעשות כן במסגרת עתירה זו), ובמוקד העתירה הסכום המצרפי של העיצומים שהוטל

עליה במועד הנ"ל – 1,175,210 ₪, ואלה פרטי העיצומים: -

16

א. עיצום מספר 1 – הפרת תנאים בהיתר העוסקים בחובת אחסון רעלים;

18

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

- 1 ד. מרכזית במיוחד היא הטענה שעיצום כספי בהיקף כאמור, עלול למוטט את עסקה
2 של העותרת; כטיעון משלים הובאו בעתירה דוגמאות למספר מקרים אחרים בהם
3 נכון היה המשיב עצמו לאחד מחדלים כדי לצמצם במספר העיצומים ואף הופניתי
4 לפסק דינה היפה של חברתי, כב' השופטת ת' בר אשר שניתן לפני כחודשיים שבה
5 נכונה הייתה לצמצם את מספר העיצומים שהוטל על העותרת דהתם משישה
6 (כבפרשתנו) לחמישה תוך ששני עיצומים אוחדו לאחד (עת"מ 65863-10-21; לגין
7 אריזות מזון בע"מ נגד המשרד להגנת הסביבה).
- 8
- 9 ה. ואשר לטענה לאי סבירות, טענה זו זוקקה בדיון בפניי, תוך שהועתק הדיון למבחן
10 המידתיות שניתן, לטעמי, לראותו, כנגזרת עניינית של שאלת הסבירות, בוודאי
11 בנסיבותיה של עתירה זו.
- 12
- 13 4. טענת השיהוי, הגם שהושם עליה דגש לא מבוטל בטענות העותרת, הן בכתב והן בדיון שנערך
14 בפניי, לא עלתה כלל בשלבים בהם מוצו ההליכים בפני המשיב, קודם שהוגשה עתירה זו,
15 בכללם, בשימע, ודי בכך כדי להסירה מסדר היום ודינה לדחייה, ולו רק מטעם זה בלבד. בתוך
16 כך אוסיף שגם לגופה, מצויה לטעמי, טענה זו, בשולי הדיון, בשים לב לכך שעל הפרק הפרות
17 מהשנים 2017 – 2018, כאשר אין חולקין שהתראות נשלחו בסמוך, אסופת המסמכים שבפניי
18 מצביעה על תכתובת עניפה בין הצדדים, לרבות מהלכים ענייניים רבים, בכללם שימוע, אפשרות
19 להשלמת טיעונים בעל פה לאחר אותו שימוע, וכל זאת עוד קודם שניתן משקל לכך שלשיטת
20 העותרת עצמה, זרע הפורענות טמון היה במצבו של מר שור ז"ל, מצב דברים שממילא עיכב
21 לעותרת עצמה את מהלכיה לתיקון המחדלים, ואלה תוקנו, לשיטת העותרת עצמה, סביב שנת
22 2019. מכל מקום, כאמור, נוכח העובדה שטענה זו לא הועלתה בשלבים הקודמים, לרבות
23 בשימוע, דינה, ולו רק מטעם זה, לדחייה על הסף.
- 24
- 25 ומכאן, לתמונה הכוללת ולטענות המהותיות האחרות שבפני בית המשפט.

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

- 1
- 2 5. קודם שאשוב לשאר טענותיה הפרטניות של העותרת, מצאתי לנכון, כפתיח לדיון לטענות אלה,
- 3 ליתן ביטוי לתמונה הכללית שנגד עיניי, שלטעמי, חשיבותה להבנת פסיקתי ושיקוליי, רבה.
- 4
- 5 א. כאמור, אין בפניי טענות ספציפיות כלפי מסקנות המשיב, שבמועדים נתונים שפורטו
- 6 הופר החוק והופרו תנאי ההיתר כאמור לעיל. ואולם, הנכון הוא, לתפיסתי, לאחר
- 7 פירוט המחדלים הקונקרטיים, לשקף במסגרת פסק דין זה גם את התמונה הכללית.
- 8 על פני פניה של הפרשה, בעיקר סביב השנים 2017 – 2018, התנהלה העותרת תוך
- 9 הפרה גורפת של הוראות החוק והיתר הרעלים. די שאציין שלא רק חובות
- 10 קונקרטיות הופרו, למשל בדבר אחסון ושילוט, אלא שבמשך חודשים רבים לא היה
- 11 בנמצא אחראי רעלים. ובמילים הפשוטות ביותר, נקלעה העותרת למצב בו אין איש
- 12 מטעמה שנושא באחריות לשלום הציבור ובטחונו בהיבטים הרלוונטיים. כאמור, לא
- 13 רק אחראי רעלים לא היה, אלא, בפנינו, מטעם העותרת, הצהרה עובדתית שבעליה
- 14 ומנהלה היה בשנותיו האחרונות ובמצב קשה. פשיטא ופשיטא, שנכון עשה המשיב
- 15 כשנקט בהליכים בהם נקט, ודומני, גם העותרת, בהגינותה, מבינה, הבן היטב,
- 16 שהאחריות לשלום הציבור ולבטחונו חייב את המשיב לצעדים קשים.
- 17
- 18 ב. עם זאת, ככל הנראה, בשלב מסוים במהלך שנת 2019 החל מהלך נרחב לתיקון
- 19 המחדלים. בפני אי בהירות בשאלה האם תוקנו המחדלים כולם, במלואם, ועל הצד
- 20 הטוב ביותר או שמעט פחות מכך, ואולם, מלמדת התמונה בבירור שלפחות מרבית
- 21 המחדלים, וכאמור אולי אף כולם, תוקנו והוסדרו. לא בכדי חוזרת העותרת וטוענת
- 22 שבידה עתה היתר רעלים תקף, ואוסיף, שמובטחני, שגם בשנתיים האחרונות ערך
- 23 המשיב ביקורות אצל העותרת, ואילו מצא תקלות של ממש היה דואג להביאן
- 24 לידיעתי במהלך הדיון. ייתכן, שגם לכך יהא נכון להעניק משקל הולם, ומכאן יעבור
- 25 הדיון להערות מקדימות במישור הסבירות והמידתיות.

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

- 1 עניינה באחת מטענותיה העיקריות של העותרת, אך מן הצד האחר לא נטען כלל ביחס אליה
2 מכיוון שהעותרת אינה בבחינת "יחיד" כהגדרת החוק.
3
- 4 7. בהיבט הפורמלי, נדרש לקבוע, שלא בנקל ניתן לומר שנקלע המשיב להחלטה בלתי סבירה, כזו,
5 המחייבת את התערבות בית המשפט: רחוק מכך. אף אוסיף בנקודה זו שעיון מוקפד
6 באסמכתאות ביחס לשימוע, לזכות הטיעון המשלימה שלאחריו, כמו גם להתראות שקדמו
7 לשימוע זה ולתמונה הכוללת המצביעה על תקופה ממשית בה התנהלה העותרת שלא כדין,
8 מחייב את בית המשפט לזהירות, ולכל פסיקה לחובת שיקול דעתו של המשיב אין מקום. זאת,
9 אלא אם כן הגענו כדי מסקנה, שיש מקום גם לשיקולים שלפנים משורת הדין. ובהמשך לאמור,
10 לאחר ששקלתי בתמונה הכוללת, הגעתי לכלל מסקנה, שראוי להעניק משקל מצטבר לשלוש
11 מבין טענות העותרת, ולהחזיר את קביעת שיעור העיצומים למשיב, תוך מתן הנחיות
12 שתאפשרנה למשיב להתכנס להחלטה מידתית מעט יותר. והכל, כדלקמן.
13
- 14 8. גם אם בגבול שורת הדין, העיצום שיסודו באי שילוט רעלים (עיצום מספר 2) מצוי בזיקה
15 לעיצום שיסודו בחובות אחסון הרעלים (עיצום מספר 1). זאת, שהרי יש להקפיד על אחסון
16 הרעלים תוך שילוט מתאים, ולפחות במידה ידועה ניתן לראות את המחדלים כנגזרות שונות
17 של אותו מחדל. לא במעט לפנים משורת הדין אך תוך מתן משקל לשאיפתי לחתור לתוצאה
18 מידתית מעט יותר, ימוזגו עיצומים אלה ויחשבו מעתה כעיצום אחד, לאמור, שבפנינו, משלב
19 זה חמישה עיצומים ולא שישה. בתוך כך אציין, שאכן השכיל ב"כ העותרת, להצביע, תוך צירוף
20 אסמכתאות, על מקרים בהם עשה כן המשיב מעצמו, ומשיקול דעתו, ומכאן, שעל הפרק מתכונת
21 סבירה ומקובלת.
22
- 23 9. חשיבות יתרה גלומה, לטעמי, בשאלה אם, אכן, לקראת חידוש ההיתר בשנת 2020 תוקנו
24 המחדלים, להנחת דעת המנהל, כהגדרת תקנות ההפחתה. לאחר שיחזור הנושא למשיב תיבחן
25 שאלה זו על ידי המנהל. הנני ער לפתיח לתקנה 2 לפיו רשאי המנהל להפחית את סכום העיצום,

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

- 1 בהינתן עמידה בתנאים שפורטו בתקנה זו, ואף לא נעלם מעיניי הוויכוח שהתפתח בין באי כוח
2 הצדדים האם יש לפרש את המילה "רשאי" שמופיע בתקנות כ"חייב". הגם שלא אקבע מסמרות
3 בנושא, אקבע, שבנסיבותיה הספציפיות של עתירה זו, הרי, אם אכן, תוקנו ההפרות באופן
4 משביע רצון, יפעיל, אכן, המנהל את סמכותו זו ויורה על הפחתת 20 אחוזים נוספים. יתרום
5 הדבר למידתיות העיצומים, ככל שאכן תוקנו ההפרות, ואולם, יינתן משקל הולם לאינטרס
6 הציבורי ולא תתבצע הפחתה, ככל שיתברר שאלה לא תוקנו. גם בכך, כאמור, ישקול המשיב
7 לאחר שיוחזר הנושא לשולחנו. מעבר לאמור, בהיבטים המקצועיים הנוגעים לתיקון ההפרות,
8 מוסמך המנהל להפעיל את שיקול דעתו המקצועי, ובלבד שישמע את העותרת בלב פתוח ובנפש
9 חפצה.
- 10
- 11 10. תקנה 3(א)(1) מאפשרת, כאמור, מתן משקל למצבה הכלכלי של החברה שעליה מוטלים
12 עיצומים. הנוסחה שנקבעה בתקנה זו מצביעה על רצונו של מחוקק המשנה לגזור את שיעור
13 ההפחתה מהמחזור השנתי. לצורך זה היה על העותרת להגיש למשיב דוחות כספיים מבוקרים
14 שמאפשרים היו ביצוע פעולה זו. משום מה, ולפחות ככל שלמד אני מנספחי העתירה, ביקשה
15 לעצמה העותרת דרך עוקפת, מעט תמוהה לטעמי. הוזמנה חוות דעת של רואה החשבון שטלברג
16 שהכין לבקשת העותרת חוות דעת בדבר סיכויי הישרדותה ככל שתידרש לעיצומים על פי מדד
17 אלטמן. זאת, הגם, שעל פי החומר שבפני מטעמו של רו"ח שטלברג הנ"ל, הדוחות הכספיים,
18 דווקא היו בפניו. אין כל הצדקה ליצירתיות זאת, ואת המתווה שנקבע בתקנות ההפחתה, יש
19 לכבד. בנקודה זו אורה, אפוא, שלכשישקול המשיב בשנית בשיעור העיצומים, יפעיל את שיקול
20 דעתו גם במישור זה, אך ייעשה כך על פי התקנות – רוחן ולשונן כשיעור ההפחתה ייגזר מגודל
21 המחזור השנתי, לאחר שיוגשו הדוחות הכספיים על ידי העותרת. גם ביחס להפחתה זו אורה,
22 שבמקרה זה, ספציפית וקונקרטי, תפורש סמכות המנהל בתקנות, כחיוב המופנה למנהל, ולא
23 רק כרשות.
- 24

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

11. טענה שלא נטענה, אך, לטעמי, ענייני להתייחס אליה גם אם במאמר מוסגר, נוגעת למצבו של בעליה ומנהלה הקודם של העותרת שהלך לעולמו. מן הצד האחד משקפות תקנות ההפחתה רגישות לנושא, תוך שנקבע בתקנה 2(א)(5), כי ככל ששוכנע המנהל שנגרמה ההפרה בשל נסיבות אישיות קשות מוסמך הוא להפחתה של 15%; ואולם, מן הצד האחר, נקבע במפורש שתקפה תקנה זו רק ביחס למפר שהוא "יחיד" ובעניינינו, העותרת היא, הרי, חברה פרטית. בנקודה זו יש מקום לשאלה, האם אין מקום לפרשנות מרחיבה ביחס לחברה שהיא חברת יחיד מובהקת כהגדרתה בסעיף 3 לחוק החברות. זאת, בשל כך, שבהינתן חברת יחיד מובהקת, כשברור לחלוטין שמאחוריה אדם ספציפי, אחד ויחיד, המהווה את הרוח החיה בחברה זו לכל דבר ועניין, וכמובן, במובחן, מחברה אחרת, ייתכן שאין מקום להבחנה בינה לבין אותו יחיד. בתוך כך אך אבהיר, שתכלית החוק ואופן יישומו, לא בטוח, שנכון שיהיו מושפעים מאופן ההתאגדות של העסק – השמירה על שלום הציבור ובטחונו אין להם קשר ממשי לשאלה האם את העסק מפעיל אדם יחיד או חברת יחיד, בידענו, שהשיקולים לכך, לעתים, פיסקאליים, או רצון להגבלת אחריות כלפי נושים אפשריים (נושא ה- 'בערבון מוגבל'), אינם רלוונטיים בעליל, להגנת הסביבה. לשיקול דעת המשיב, האם לא יהא נכון, נוכח הערתי זו, לייחס מעט משקל גם לנסיבות האישיות הרלוונטיות לפרשה.
12. סוף דבר, תוחזר שאלת גובה העיצום למשיב שיתכנס להחלטה חדשה לאחר מיצוי האמור לעיל ובהתאם לאמור בו. מובטחני שיהא בכך כדי להוביל להחלטה שתשקף בצורה מדויקת יותר את נקודת האיזון הראויה בין האינטרס הציבורי עליו מופקד המשיב, שמלאכתו היא מלאכת קודש בשמירה על אינטרס זה, לבין נקודת מבטה של העותרת והמידתיות הנדרשת בקביעת שיעור העיצום שאכן תידרש היא לשלם. עוד אבהיר, שמוסמך המשיב אף לפרוס את העיצום לתשלומים, ואף אתן גיבוי לפריסה נרחבת יחסית כדי להקל על העותרת בנסיבות אלה, אך במקביל מוסמך המשיב גם לקבוע שככל שלא תעמוד העותרת במי מבין התשלומים, תועמד יתרת העיצום, כפי שייקבע בהחלטה הנוספת שתיתן, לפירעון מידי. מתכונת זאת תשקף, גם היא, נקודת איזון ראויה בין האינטרס של העותרת לפריסת תשלומים סבירה, לבין האינטרס

בתי המשפט

עת"מ 18161-06-22

**בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו
כבית-משפט לעניינים מנהליים**

תאריך: י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

1 הציבורי להבטחת תשלום זה, כאשר האפשרות להעמדת מלוא היתרה לפירעון מידי תהווה
2 סנקציה שתכליתה לתמוך באינטרס ציבורי זה.
3
4 13. בנסיבות העניין, יישא כל צד בהוצאותיו.

5
6 ניתן היום, י"א כסלו תשפ"ג, 05 דצמבר 2022, בהעדר הצדדים.
7

א.ל.
אלכסנדר רון, שופט

8
9
10

